

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

Katasztrófák Csökkentésének
Világnapja

Nemzetközi tudományos konferencia
2023. november 30.

A Katasztrófavédelem Központi Múzeumának szerepe az oktatás, a lakosságfelkészítés rendszerében

DR. BERKI IMRE

IGAZGATÓ

KATASZTRÓFAVÉDELEM KÖZPONTI MÚZEUMA

MTA MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

A Katasztrófavédelem Központi Múzeumának bemutatása

Katasztrófavédelem Központi Múzeuma

Országos szakmúzeum

Múzeumi tevékenység

- gyűjtés,
- nyilvántartás,
- megőrzés,
- tudományos
feldolgozás,
- publikálás,
- kiállítások,
szakrendezvények
alkalmából történő
bemutatás,
közvetítés

Szakmai felügyelet

- kihelyezett kiállítások
- csapat emlékszobák

Szakértői tevékenység

- történeti
- műszaki
- numizmatikai

Katasztrófavédelem Központi Múzeuma

Múzeum

Csapat-emlékhelyek
Vidéki kiállítóhelyek
Polgári védelmi kiállítás
Tűzoltóság történelmi kiállítás

Könyvtár

Tankönyv és jegyzettár
Tűzeset tanulmányok
Szakdolgozatok
Történelmi könyvtár (Múzeum KOK Pécel)

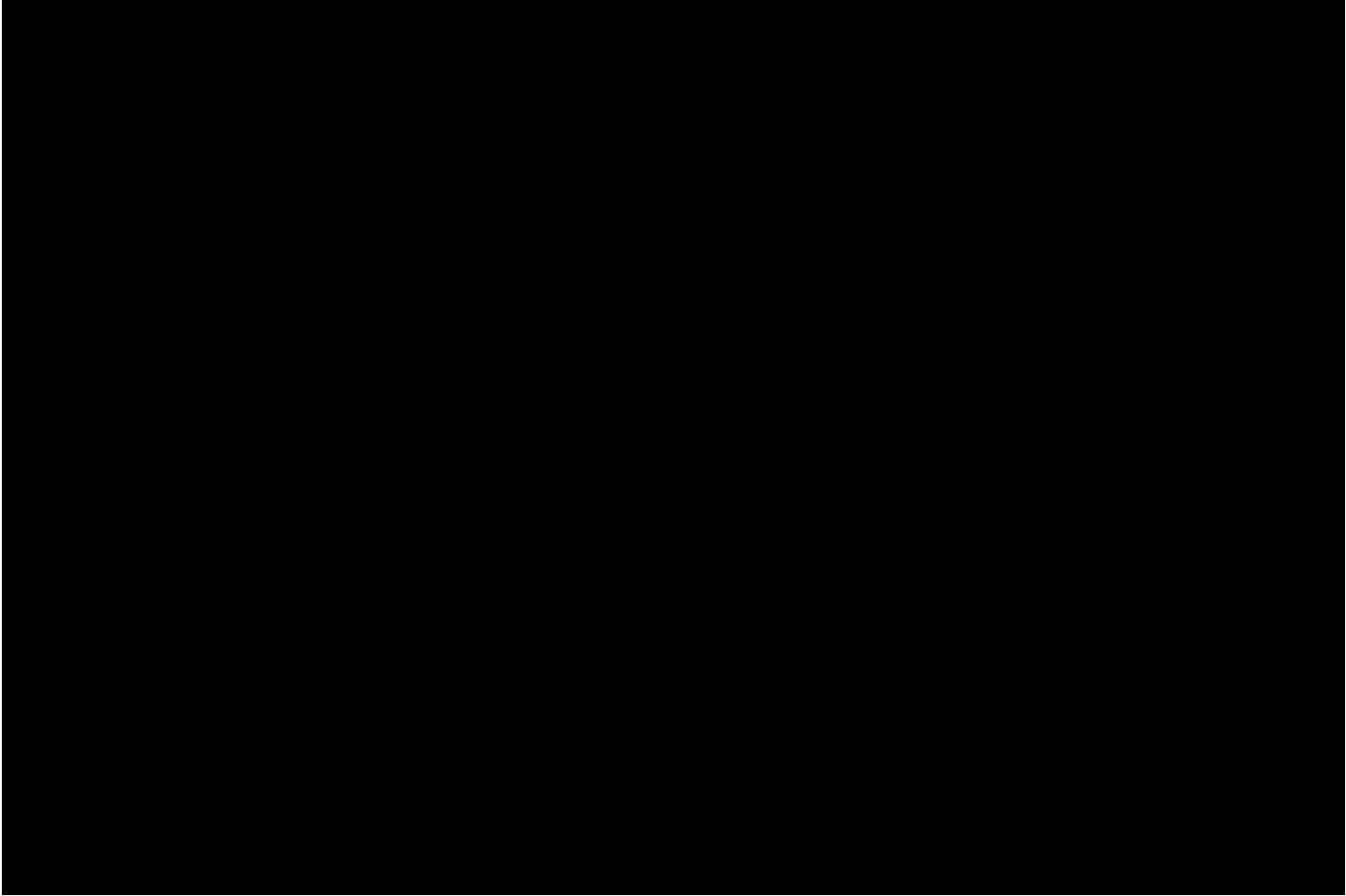
Adattár

Fotó archívum
Katasztrófavédelmi dokumentumok
Múzeumi kézirattár
Pv archívum

Lakosság felkészítés

Oktatás

Tudományos műhely

Kiállítások

Állandó
kiállítások

Időszaki kiállítások
• Múzeumban
• Kihelyezett kiállítások

Vidéki kihelyezett
állandó kiállítások

Vándorkiállítások

A Múzeum szerepének változása

Múzeumi szerep változása

- Ritkaságok tárháza
- Nemzeti, szakmai kulturális önreprezentáció
- Kubinyi Ágoston: a tudományos feladatokon túl a Nemzeti Múzeumnak népnevelő jellegűnek is kell lennie. (1843)
- Új típusú szociális terek
- Nők társadalmi nyilvánosságba való bekapcsolása
- Tudományos eredmények érthetővé tétele minél szélesebb társadalmi kör számára
- II. világháború után új szerepkörben:
 - Nyugaton: oktatási intézményi funkció
 - Keleten: Tudatformálás alapintézménye „szocialista típusú emberformálás”
- Szolgáltató intézmény és információs központ
- Szórakoztatás és oktatás „edutainment”
- Interaktivitás
- látogatóbarát múzeum
- Bekapcsolódás az információs világhálóba, virtuális kiállítások

Hivatástörténeti bázisintézmény

Hivatásos katasztrófavédelmi szervek állománya
Nemzeti Közszolgálati Egyetem hallgatói
Óbudai Egyetem hallgatói
Katasztrófavédelmi Oktatási Központ diákjai
Vezetőképző hallgatói

Közoktatási intézmények diákjai

Önkéntes szervezetek

QR kódok

VR

Szakmai kapcsolatok

Múzeumi szakmai szervezetek

- Pulszky társaság
- Országos Szakmúzeumok Szövetsége

Tármúzeumok:

- Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeli Intézet és Múzeum
- Pénzügyőr- és Adózástörténeli Múzeum
- Rendőrség-történeli Múzeum
- Börtönmúzeum
- Kresz Géza Mentőműzeum
- Duna Múzeum
- Sziklakórház Múzeum

Szakmai szervezetek:

- Országos Tűzmegeelőzési Bizottság
- Magyar Tűzoltó Szövetség
- Dr. Sztanek Endre Alapítvány
- Gróf Széchenyi Család Alapítvány

Hagyományörzők:

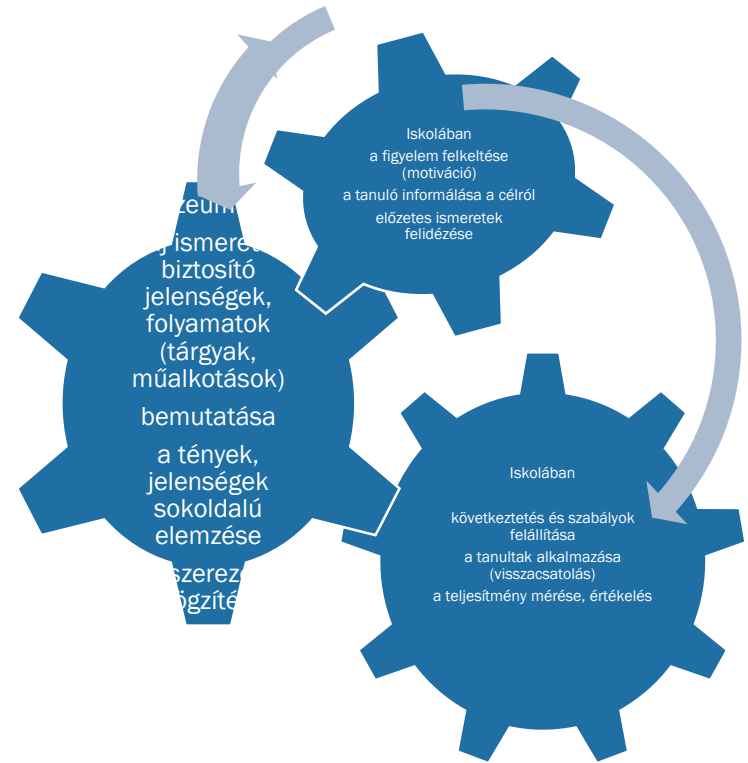
- XIII. kerületi Hagyományörző Önkéntes Tűzoltó- és Sportegyesület

Múzumpedagógia

A múzeumi tanulás

- Kiszámíthatatlanabb
- Nagyobb az egyéni irányítás szerepe
- Lezáratlanabb „nyílt végű” tanulási folyamatot eredményez
- Összetettebb változatosabb válaszreakciókat inspirál
- Mélyebb tudás
- A tanítás-tanulási folyamat akkor egységes, ha az iskola és a muzeális intézmény együttműködése által ez a folyamat nem szakad meg, az egyes részegységek egymásra épülnek, egymást kiegészítik

Mi is az a múzeumpedagógia?

- A múzeumpedagógia az iskolán kívüli ismeretátadással foglalkozó, múzeumi keretek között zajló pedagógiai oktató-nevelő tevékenység, melynek alapja a múzeumi gyűjtemény és kiállítás, a formális, iskolarendszerű oktatásra épül és figyelembe veszi a korosztályi sajátosságokat.
- Közvetlen célja a múzeumban felhalmozott anyagi és szellemi javak (gyűjtemények, kiállítások, kutatási eredmények) élményszerű tolmácsolása a pedagógia eszközeivel.
- Közvetett célja a múlt tárgyi és szellemi örökségét megbecsülő, a társadalmi problémák iránt érzékeny, múzeumlátogató generáció nevelése.
- Összekötő kapocs a kiállítás és a látogató között.
- Csapatmunka.
- Összehangolt, tervezett és jól felépített projektmunka a muzeológus és a múzeum pedagógusa, valamint az óvodák, iskolák pedagógusai és a múzeum szakemberei között.
- A „csapattagok” (gyerekek, diákok, pedagógusok, muzeológusok, múzeumpedagógus) által és azok igényeire, sajátosságaira szabott, közösen kialakított koncepció.
- Komplex ismeretátadási program.
- Játékos tanulás (inkább játék, de azért tanulás is.)
- Élmény.
- Kihívás.

A Katasztrófavédelem Központi Múzeumának múzeumpedagógiai célcsoportjai

Közoktatási intézmények tanulói

NKE, KOK Óbudai Egyetem hallgatói

Hivatásosok és önkéntesek itthonról és külföldről

Érdeklődő látogatóknak 0-100 éves korig

Módszerei

Tárlatvezetés

Feladatlap,
foglalkoztató füzet

Drámapedagógiai
módszerek

Manuális
tevékenységek,
tárgykészítés

Mobiltanulás

Vetélkedő,
társasjáték

Projekt módszer

Interaktív
eszközök

Kicsi Jack Múzeuma

nagycsoportos óvodások, az általános iskola 1. osztályos tanulói részére

A tűzkalózok tengeren túli haramiák. Retteg tőlük minden tűzoltó, mert ezek a haramiák a tűzoltók tudásából táplálkoznak. A legenda szerint a tűzkalózok csodaszép vörös bundája csak e tudástól ragyoghat oly fényesen, hogy még a nap is elbújik a felhők mögé, ha meglátja.

Védekezni ellenük lehetetlenség, hiszen a tűzkalózok a tűzrókák nemzetségéből származnak. Ravaszak, gyorsak és nem félnek semmitől.

Minden évben egyszer hajóra szállnak és a Tűz-tengeren végighajózva, szigetről-szigetre járva megszerzik minden kérdésükre a választ, hogy fenntartsák bundájuk színének ragyogását

Kicsi Jack Múzeuma

nagycsoportos óvodások, az általános iskola 1. osztályos tanulói részére

- A foglalkozás célja a tűzoltó szakma kialakulásának, fejlődésének megismertetése, a hivatás megszerettetése, tűzmelegelőzési ismeretek, tűzeset során a helyes viselkedésminták, a segélyhívás mikéntjének elsajátíttatása.
- A foglalkozás jó hatással van a szociális kompetenciákra, az együttműködési képességre, az egymásra figyelésre, formálja a gyerekek és a pedagógusok szemléletét a tűzmelegelőzés fontosságával kapcsolatban.
- A foglalkozás jól kapcsolható a környezetismeret órához/foglalkozáshoz, valamint a pályaorientációs naphoz.
- A foglalkozás időtartama: kb. 60 perc.

Tűzkalózkodás

- az általános iskola 2-3. osztályos tanulói részére

- A kooperatív foglalkoztatás a szociális készségek fejlesztésén túl alkalmas az ismeretek és az intellektuális készségek fejlesztésére is, miközben hozzájárul a tanulócsoporthoz tartozó együttműködési képességek kialakításához és fejlesztéséhez
- A foglalkozás jól kapcsolható a környezetismeret órához/foglalkozáshoz, valamint a pályaaorientációs naphoz.
- A foglalkozás időtartama: kb. 90-120 perc a gyerekek aktivitásától függően.

Az Időtlenség Birodalma

- az általános iskola 4-6. osztályos tanulói részére -

Indiana Jones létezése óta tudjuk, hogy a történészek és a régészek munkája igazi kaland, a múzeum pedig több, mint régi kacatokkal telepakolt épület. Itt bármikor bármi megtörténhet, hiszen csak egy lépés választja el a múltat a jelentől, a hétköznapi világot a Mindenek Világától. A Mindenek Világa az Időtlenség Birodalmán túl, három napi járőföldnyire található. A térképen hiába is keresnéd, mert ember oda még soha be nem tette a lábát. Történt egyszer, hogy tűz ütött ki a Mindenek Világában. A mindenek tanácsstalanok voltak, soha ilyen velük ezelőtt még nem történt, de látták, hogy ha most nem tanulják meg, hogyan bánjanak a tűzzel, miként vigyázzanak vele és oltsák el, akkor világuk nagy veszélybe kerül és akár végleg a lángok martalékává lehet.

Összeült a Mindenek Nagy Tánca. A Tanács varázslója, Tiempók – aki nyolc szemével egyszerre látta a múltat, a jelent és a jövőt -, megállította az időt és vele a lángokat, amíg küldötteik elmennek az Idő Kapuján át az Időtlenség Birodalmába. A tüzet az Időtlenség Birodalmában már régóta ismerték és tudták azt is, hogyan bánjanak vele. Ezért a mindenek útra keltek az Időtlenség Birodalmába, hogy megszerezzék a megfelelő tudást ahhoz, hogy felépítsék Mindenek Világának első tűzoltó állomását, kiképezzék a tűzoltóikat, és elkészítsék a tűzoltáshoz szükséges felszereléseket, eszközöket.

A foglalkozás célja, feladata: a Katasztrófavédelmi Központi Múzeum gyűjteményének interaktív, játékos feldolgozása.

A foglalkozás feladata: a tűzoltó szakma kialakulásának, fejlődésének megismertetése, a hivatás megszerettetése a dramatikus-, a projektoktatás eszközein, valamint az alkotás folyamatain keresztül.

A foglalkozás jó hatással van a szociális kompetenciákra, az együttműködési képességre, a kommunikációs, valamint az előadókésztségre, a lényeglátásra, az egymásra figyelésre, valamint az empátikus készségekre.

Kapcsolódó tudományterületek (tantárgyak):

történelem,

társadalomismeret,

környezetismeret/fizika,

művészettörténet/vizuális kultúra.

Foglalkozás időtartama: kb. 120 perc változatos helyszínekkel és tevékenységekkel.

Váltsd valóra az álmodat!

- az általános iskola 7-8. osztályos tanulói részére

„Az élet nem arról szól, hogy megtaláld önmagad. Az élet arról szól, hogy létrehozd önmagad.” (George Bernard Shaw)

A kiállítási anyag megtekintése után a diákok saját jellemzőik, személyiségvonásaik és erősségeik tükrében létrehozzák önmaguk „tűzoltó alteregóját”, majd megkeresve saját helyüket a Katasztrófavédelem rendszerében helyezik el magukat a térképen, elvégre – ahogy a foglalkozás mottója is sugallja –, az élet nem arról szól, hogy megtaláljuk, hanem hogy létrehozzuk önmagunkat.

A foglalkozás feladata: a tűzoltó szakma kialakulásának, fejlődésének, a katasztrófavédelem rendszerének és szakterületeinek megismertetése, a hivatás megszerettetése.

A foglalkozás időtartama kb. 90-120 perc a diákok aktivitásától függően.

Köszönjük a játékos tolvátvezetést, nagyon jól éreztük magunkat!

2023. XI. 23.

Stornat iskola - 3. c osztály

Grzi Rózi László 2023. 11. 23. KATVED

Kupcsó Viktor 2023. 11. 23. Köszönjük az élményt!

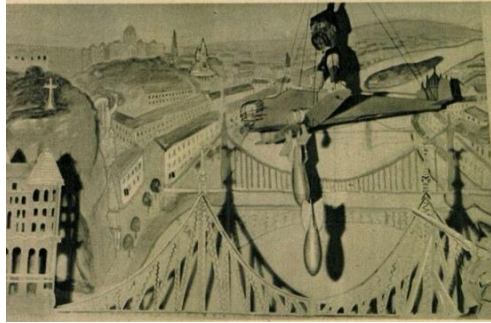
NAGY BALINT 2023. 11. 23. Még visszatérnek...

Lakosságfelkészítés

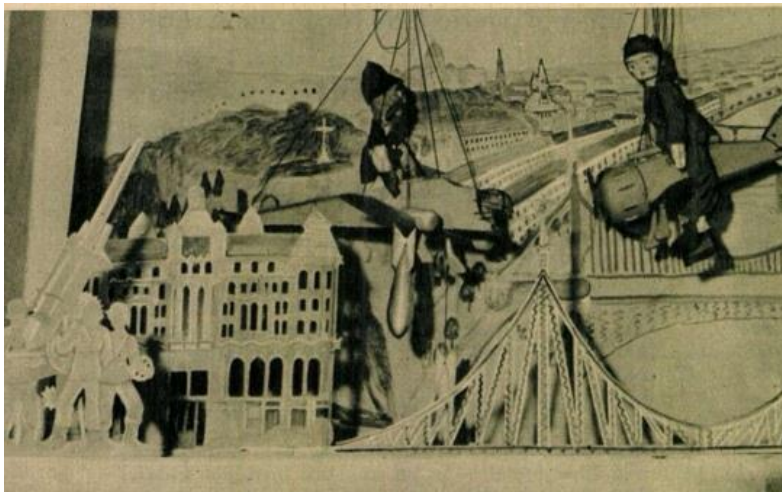
Lakosságfelkészítés története

Légtalimi bábjáték

- 4 jelenetből álló, zenés légtalimi bábjátékot, mely a helyes viselkedésre, a légvédelem és a légtalim működésére, kapcsolatára tanította a kicsiket.
- Légtalimi Jóska és Légtalimi Kati. A játékot Büky Béla rendezte és mozgatta a bábokat. A szöveget Bisztray Géza írta, a zenét Kacsóh Pongrác szerezte.
- A főszereplő Légtalimi Jóska, a hős pilóta, aki megmenti az országot és szerelmét, Légtalimi Katit (Katót). A negatív szereplő Rézges Pista, aki nem hallgat a tanításra és nem megy le az óvóhelyre bombázás alatt (meg is hal a darabban, mikor fejére bomba esik).

*„Én, a pilóták királya
Vezetgetem gépem...
Szállodálok korán reggel
Fent a levegőben.
Jó magyarnak pilóta kell, nem
Paprika Jancsi, hej, a nevem jó
magyaros, hősi és vitézi.
Repülőgépen születtem,
Ott tett le a gólya,
pilóták közt az én nevem:
Légvédelmi, Légvédelmi Jóska!”*

Tájékoztató füzetek

Úgy tartja az ősí fáma,
szükségünk van tűre, lángra.
Régi barát, sokat segít:
süt-őz, mozgat és melegít.

Ámde könnyen elvész bája,
hogya nem ügyelünk rája.
Előaduk mindenrajzban,
mi a teendő, ha baj van.

Erdészeti tűzrakóhely
szalonnázni kíváló hely.
De ha nem hideg a hamu,
ég az erdő meg a falu.

Folytassuk most a lakásban,
azon belül a konyhában.
Ha tüförrőlód a zárt,
szénné ég a hús, a fasít.

Benzin: hasznos házi vegyszer
mégis terebortól egyszer.
Ez is sokat nyom a latban,
Tisztítsa a Palyolatban!

Hogya vasalod a zakót,
ne hagyj rajta a vasalót!
Könnyen lesz e hiba mián
a zakodon anyaghiány.

Ehanyagot PB-palack
úgy tesz, mint egy dühös tar.
Hogya nem vigyázol vele,
leéghet a házad fele.

Hősugárzód melegét ád,
mégis szarad raj: a ruháid.
Só! hogy elkerüld a lángot,
tartsál kellő távolságot.

Moziba mégis este nyolcra?
Tedd a gyufát magas polcra,
Drága mulatságok látszik,
ha a gyerek avval játszik.

A gasztón, a páción,
Alfréd Nőbel szellemében
sokunk próbái csodát tenni.
Ebből lesz a gond. De mennyi!

Hogya gázzag okoz gondot,
meg ne nyomd a csengőgombot!
Hagyd el nyomban a terepet,
s értesítad a Gázmozéket.

Meghitt ünnep a karácsony,
Úgy-e így van, jóbarátom?
Am ha a fa szákkadt, öreg,
leshetjük az ördögöket.

Biztosétek gyakran kívág,
s jöhetnek még nagyobb hibák.
Részlet jérs: ha órást talalász,
jobb, ha szerelőtől talalász.

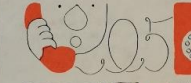
Egészségtelen a bagó,
ágyba meg pláne nem való.
Lángot fog a párna, paplan,
ég az ágyad, mint a katlan.

Ég a tévéd, mité a bozó?
Húzzad ki a csatlakozót!
Hiszen benne áram vágat,
vízzel ottod: agyonvághat!

Aki kicsiny tüzet észlel,
oltsa gyorsan! Józsi ásszel!
De csak hogya erre képes
és a tűz rá nem veszélyes.

Bajban se mondj csótöböt:
társázzad a nulla órá!
És esetben nagyon fontos,
a mondandóid legyen pontos.

Diktáid be a tűznek helyét,
valamint a hívó nevet,
minem az égő anyag,
mit a lángok megfogának.

Szerespejen a beszélőben,
van-e élet is veszélyben.
Hívás után várj nyugodtan,
jön a gyors segítség nyomban.

Eddig hót, hogy általában
mit kell tenned tűz dögában.
Munkahelyed természete
külön ismeretek tere.

Mindennapunk tűzzel tele.
Bánjunk tehát csérán vele.
Ne adjunk a tűznek esélyt!
Így kerükjél a veszélyt.

Tűzre vízre vigyázzatok

Fogalkoztató füzet

- Óvodásoknak
- 6-8 éves korosztálynak
- 8-10 éves korosztálynak
- 10-12 éves korosztálynak
- 12-14 éves korosztálynak

Lakosságfelkészítés a múzeumban

- Múzeumpedagógiai programok keretében a múzeumi kiállításokon
külső programokon

Alkotói pályázatok

Ne égess! rajz- és irodalmi pályázat.
14 alkalommal került meghirdetésre a múzeumi rajz-és irodalmi pályázata

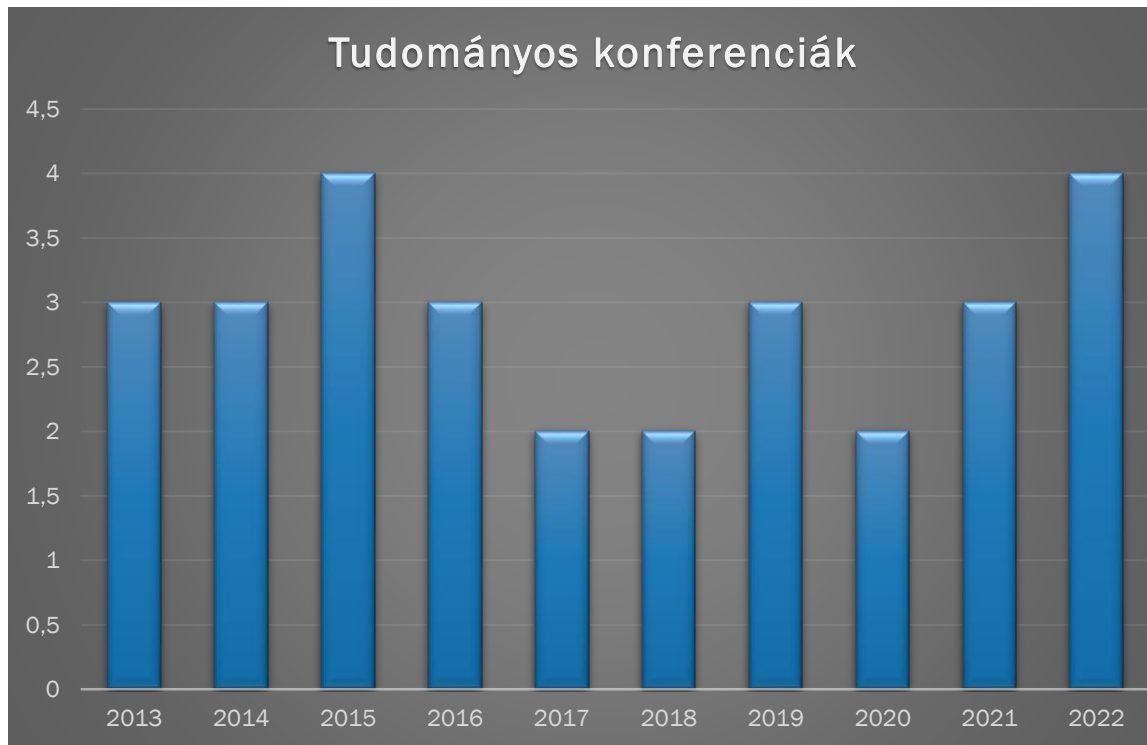
Országos Tűzmegelőzési Bizottság és a Katasztrófavédelem Központi Múzeumának alkotói pályázata.

A pályázat célja, hogy az iskolások kreatív alkotásokon keresztül mutassák be a tűzvédelem fontosságát, a lakástüzek megelőzését.
6-10 éves, a 11-14 éves, valamint a 15-18 éves korcsoportban tanulók küldhettek be alkotásokat.

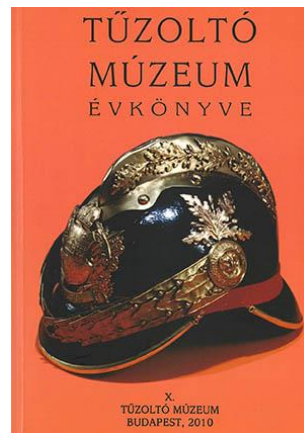
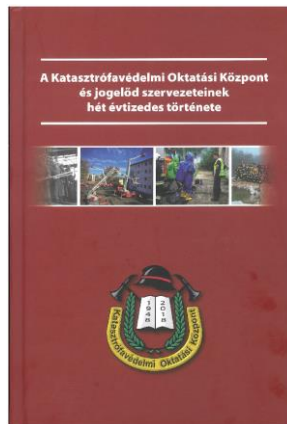
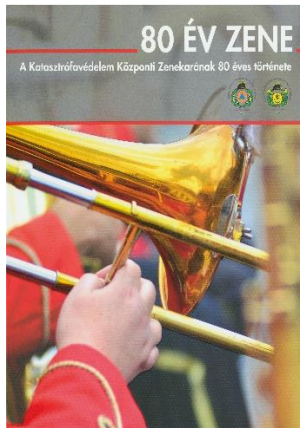
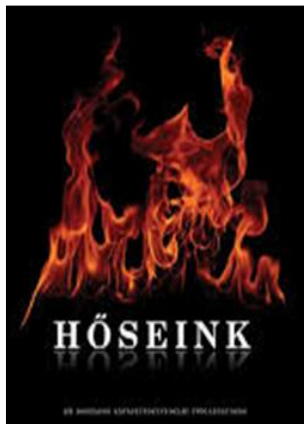
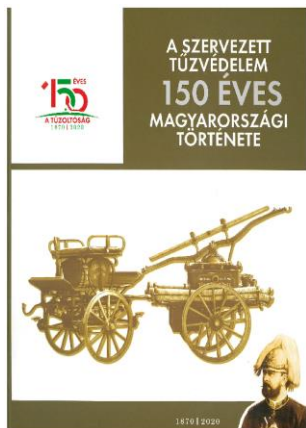
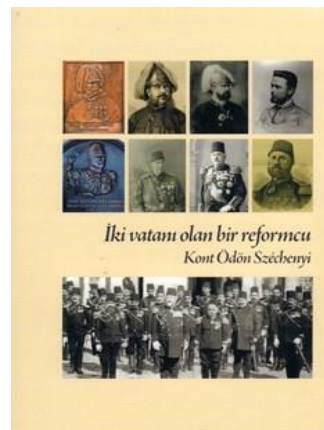
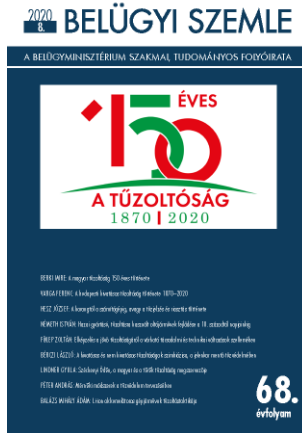

Tudományos tevékenység

Tudományos konferenciák

Kiadványok

Ismeretterjesztés

Ismeret terjesztés az interneten

Magunkról > Gyűjtemények > A hónap műtárgya

TARTALOMEGYZÉK

> A hónap műtárgya

> Tudja-e?

Csepel D-344 – Ikarus 526 gépjárműfecskendő modellje

2021. február 02. 08:51

Az jármű eredetijét a tűzoltók csak „kenyeres kocsi”-nak hívták a két oldalan található redőnyök miatt, amelyek - a hagyományos ajtók helyett - a felszerelések elhelyezésére szolgáló rekeszeket zárták le.

A prototípus 1964-ben az Ikarus székesfehérvári gyáregységében készült el, ahol az Ikarus 526 típusmegjelölést kapta, a tűzoltóságnál viszont a CSD-344-es megnevezés terjedt el. 1965-ben 40 darab érkezett a tűzoltóságokhoz. Állomáshelyétől távoli tűz- és káreseteknél történő beavatkozásra, nehéz terepviszonyok közötti mozgásra, elsősorban vízzel oltásra, jó terepjáró képessége miatt más fecskendők leváltására készült, de gyártották a típusból porral oltó és műszaki mentő gépjárművet is. A karosszéria formája és a felhasznált anyagok (alumínium üvegszövettel erősített poliészter) jelentősen elterjedt a korábbi típusoktól. A jármű két oldalán a felszerelések elhelyezésére szolgáló rekeszeket a hagyományos ajtók helyett redőnyök zárják le, emiatt a tűzoltók „kenyeres kocsi”-nak is hívták, mert a kenyérszállító autókra emlékeztette őket. Az alváz végére MÁVAG 1500 l/min-es szivattyút szereltek fel. A típus érdekessége volt, hogy ezt a gépjárműfecskendőt szerelték fel először URH adó-vevőkészülékkel.

A Martinovics téri állandó kiállításunk 7. termében látható 1:6 léptékű fém-fa modell az Ikarus székesfehérvári gyáregységében készült 1966-ban. Mérete: 120 x 40 x 50 cm.

Magunkról > Gyűjtemények > Tudja-e?

TARTALOMEGYZÉK

> A hónap műtárgya

> Tudja-e?

A „híros város” tűzoltói

2023. október 26. 09:38

Az afföldi „híros városban” a helyi diákok, majd polgárok az elsők között hoztak létre hazánkban szervezett tűzoltóságot. Ismerjük meg a kecskeméti tűzoltóság történetét!

Kecskeméten – más városokhoz hasonlóan – az 1870-es évek előtt nem létezett szervezett tűzoltóság. Ha tűz ütött ki, a céhek feladata volt az oltás, amelybe többnyire a lakosság is besegített. A technikai és ipari fejlődés, a városiasodás azonban új kihívás elé állította az egyre növekvő településeket. Feismerték, hogy a hatékony tűzoltáshoz szervezetszere van szükség.

A szerveződés Kecskeméten a református főiskola atlétikai sportkörén belül indult el 1863-ban, majd 1870-ben már szervezett formát öltött a diáktűzoltó egyesület, amelynek a tanáriszék által jóváhagyott alapszabálya, elnöke, választmánya és tisztikara volt. Az egyesület belüli – a korábbi céhes feladatmegosztáshoz hasonlóan – külön csoportokba szerveződtek a baklások, vellaások, lajtosok, lámpavívők, létrások és vedresek. Felszerelésük azonban még igencsak kezdetleges volt, saját fecskendővel sem rendelkeztek.

Kecskeméti diáktűzoltók

KATASZTRÓFAVÉDELEM KÖZPONTI MÚZEUMA
ÉS VIDÉKI KIÁLLÍTÓHELYEI

MAGUNKRÓL HÍREINK LÁTOGATÓKNAK KIÁLLÍTÁSOK PROGRAMOK MÚZEUMPEDAGÓGIA KUTATÁS

Keresés

Magunkról > Történetek a tűzoltóság múltjából

TARTALOMJEGYZÉK
> Ahol a baj, ott a tűzoltó

Ahol a baj, ott a tűzoltó

Pár perces videókból álló sorozatunkból megismerheti a tűz elleni védekezés és a tűzoltóság múltjának érdekességeit, kiemelkedő személyiségeit és eseményeit.

(Videó: Dóka Imre)

Ahol a baj, ott a tűzoltó

Pár perces videókból álló sorozatunkból megismerheti a tűz elleni védekezés és a tűzoltóság múltjának érdekességeit, kiemelkedő személyiségeit és eseményeit.

Média megjelenések

Következtetések

- A múzeum az egész életen át tartó tanulás színtere
- Hivatástörténeti alapozó és bemutatóhely
- Ismeretterjesztés
- PR funkció
- Pályaorientáció
- Lakosságfelkészítés és tájokoztatás

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

mta.hu

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

